

Pětílístek / Cinquain

I Cíle učení

- Žák shrnuje poznatky, dojmy, pocity týkající se probíraného tématu.
- Žák se vyjadřuje písemně a dodržuje při tom zadaná pravidla.
- Žák vybírá to, co považuje sám za nejpodstatnější.

Cíl učení slovy žáka

- Vyjádřím stručně to, co považuji za nejdůležitější o ...
- Využiju k tomu pětílístek.

II Zdroje důkazů o učení - možnosti

- žákovské pětílístky
- učitelovy záznamy z pozorování žáka (popis toho, co jsem **viděl**, že žák dělá, když pracoval)
- učitelovy záznamy citací žáka (doslovný záznam toho, co jsem **slyšel**, že žák říká, když pracuje nad pětílístkem ve dvojici nebo ve skupině, včetně vzájemného ocenění při předčítání)
- učitelovy záznamy citací žáka při reflexi hodiny
- žákovo sebehodnocení

III Kritéria úspěchu slovy žáka (hodnocení jako učení, kritéria jako vodítka)

Základní kritéria

- Dodržel jsem všechna pravidla 5lístku (počet slov, počet řádek, povahu slov).
- Vybral jsem výrazy (slova), která vyjadřují to, co považuji za opravdu důležité.
- Zajistil jsem, že každé slovo je napsané správně.

Podle potřeby je možné kritéria upravovat (doplňovat, vyřazovat) tak, aby vedla žáky v tom, v čem je právě potřeba.

Když se žáci pětílístek teprve učí, mohou kritéria podrobně rozvádět pravidla pětílístku

- na prvním řádku mám téma
- na druhém řádku mám dvě slova vyjadřující důležité vlastnosti tématu, odpovídají na otázku „jaké je téma“
- na třetím řádku mám tři slova, která vyjadřují, co téma dělá nebo co se s ním děje
- na čtvrtém řádku mám čtyři slova, která tvoří větu a říkají o tématu něco důležitého
- na pátém řádku mám jedno slovo, které shrnuje, co si o tématu myslím, jak téma vidím

Doplňková kritéria – např. pokud se dětem stává, že v pětílístku opakují slova

- v mém pětílístku se neopakují slova příbuzná (slova od stejného kořene)

IV Instrukce pro žáky

1. Připrav si na papír následující schéma:

2. Na první řádek zapiš téma, o kterém budeš pomocí pětilístku přemýšlet.
3. Na druhý řádek napiš dvě slova vyjadřující důležité vlastnosti tématu. Slova odpovídají na otázku „jaké je téma“.
4. Na třetím řádek napiš tři slova, která vyjadřují, co téma dělá nebo co se s ním děje
5. Na čtvrtý řádek napiš čtyři slova, která tvoří větu a říkají o tématu něco důležitého.
6. Na pátý řádek napiš jedno slovo, které shrnuje, co si o tématu myslíš, jak téma vidíš.

V Jak naučíme žáky pracovat s metodou pětilístek

- **Vysvětlíme** žákům, co budeme dělat.
- Ukážeme **příklad** dobrého pětilístku a popíšeme, proč je dobrý vzhledem ke kritériím úspěchu.
- **Modelujeme** žákům, jak přemýšlíme, když tvoříme pětilístek, a píšeme ho před nimi na tabuli. Žáci pozorují a naslouchají. Mohou se doptávat.
- Tvoříme pětilístek **společně se žáky** (na tabuli, žáci se zapojují frontálně).
- Necháme žáky **samostatně pracovat ve dvojicích nebo individuálně** (lze je nechat, aby volili). Obcházíme a průběžně poskytujeme ZV.
- Na konci celé práce vybereme pětilístky a podle času (nebo příště) ukážeme žákům dobrou práci spolužáků a popíšeme, proč je dobrá (popisná zpětná vazba – formativní hodnocení – hodnocení pro učení).
- Podle času žáci reflektují svou práci včetně použití kritérií úspěchu (sebehodnocení nebo vrstevnické hodnocení). Jsou-li žáci zdatní, lze prohodit pořadí: nechat je, aby si napřed práci sami vyhodnotili podle kritérií, a teprve pak poskytnou zpětnou vazbu učitel.
- Případně můžeme poskytnout individuální ZV do příští hodiny např. pomocí lepíčků (popisná zpětná vazba – formativní hodnocení – hodnocení pro učení).

VI Pro které fáze „E – U – R“ / pro které fáze „Před čtením – Při čtení – Po čtení“ je metoda vhodná

Metoda pro fázi reflexe. Výjimečně evokace (pokud žáci téma hodně dobře znají). Čili pro fázi po čtení, výjimečně před čtením.

VII Kde se metoda vzala

Původně je to jedna z básnických forem s pětiřádkovou strukturou. V druhé půli 20. století pronikla do didaktiky ve Spojených státech a šířila se i přes populární média určená dětem.

VIII Upozornění

!! Pozor: Pětilístek **není** cvičení na slovní druhy! Nezadávejme tedy jednotlivé řádky slovy „dvě přídavná jména“, „tři slovesa“.